

Wielertrofeeën op zolder of in de schuur

'Onze verhalen, geschiedenis en prestaties horen in een écht museum,' vindt Jan Janssen. Maar of dat er ooit zal komen...?

► stad & streek 2 & 3

FNV wil minimumloon naar 16 euro

'Dan voorkom je armoede voor grote groepen mensen.'

► pagina 13

Jan Janssen

Hennie Kuiper

Joop Zoetemelk

Rini Wagtmans

► Vrees dat rechter maatregelen terugdraait

Statiegeldwet rammelt, vrijwel niet te handhaven

De wet die ervoor moet zorgen dat er in Nederland genoeg statiegeldflesjes en -blikjes worden ingezameld, rammelt aan alle kanten. Milieu-inspectie ILT vraagt zich zelfs openlijk af of de wet wel te handhaven is.

Sander van Mersbergen
Jurriaan Nolles
Leidschendam

Drie jaar geleden schreef de inspectie al aan het kabinet dat de opzet van de inzamelwetten 'te wensen overlaat' en dat het daarom moeilijk is om effectieve maatregelen op te leggen. Die waarschuwing had geen effect, blijkt uit antwoorden van de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) op vragen van deze krant. 'Als we de regelgeving vandaag opnieuw zouden toetsen, dan zouden we een vergelijkbare conclusie trekken.'

Vorige week bleek uit het jaarverslag van het Afvalfonds Verpakkingen (dat de wet uitvoert, red.) dat er veel minder kleine sta-

tiegeldflesjes worden ingezameld dan wettelijk vereist. Slechts 58 procent kwam in 2022 terug, terwijl de norm 90 procent bedraagt. Milieuorganisaties hebben veel kritiek op de manier waarop het bedrijfsleven de inzameling organiseert. Zo zijn er op veel plekken waar flesjes en blikjes gekocht worden geen inzamelpunten. Van de vierhonderd NS-stations in Nederland hebben er bijvoorbeeld slechts vijf een inleverautomaat, blijkt uit navraag van deze krant. Die staan er ook nog op initiatief van de NS zelf.

De inspectie kondigde in een reactie op die slechte cijfers stappen aan. Die kunnen variëren van een waarschuwing tot een zoge-

“
Het is opmerkelijk dat het kabinet volhardt in gebrekkige regelgeving

– Milieuvococaat Rogier Hörchner

naamde last onder dwangsom: een bedrag dat bedrijven moeten betalen als ze geen beterschap tonen. Nu blijkt dus dat de inspectie serieuze zorgen heeft over de juridische basis van die maatregelen.

In een eerdere rechtszaak, rond de inzameling van glas, oordeelde de rechter dat het Afvalfonds Verpakkingen niet verantwoordelijk gehouden kan worden voor het behalen van wettelijke normen. Het Afvalfonds, vertegenwoordiger van het bedrijfsleven, is precies de partij aan wie de inspectie maatregelen moet opleggen.

Eerder noemde milieuvococaat Rogier Hörchner namens milieuorganisatie Recycling Netwerk Benelux het 'opmerkelijk' dat het kabinet volhardt in het opstellen van 'gebrekkige' wetgeving, waarvan duidelijk is dat die 'bijzonder problematisch' te handhaven is.

De inspectie maakt begin september bekend welke maatregelen worden opgelegd. Een woordvoerder stelt dat de twijfel over de wet niet betekent dat de inspecteurs helemaal niets kunnen doen. 'Waar effectief optreden mogelijk is, doen we dat.' ► pagina 4 & 5

Pierre door het stof

Van Hooijdonk neemt woorden over Steijn terug; voorlopig niet meer welkom bij Studio Voetbal.

► pagina 3

TUI

OP=OP

% TUI DEALS DUITSLAND

Hotel Krefelder Hof ****

3 dagen vanaf

59,-

per persoon

Omschreven prijs is maximaal 59,- per persoon, excl. 20 euro kosten per boeking. Voor het plaatsen van bestellingen, zie accommodatiepagina. Prijzen gelden per nacht en exclusief voorbelastingen.

Scan de QR-code voor meer informatie.

RECYCLING

Hoe de inzameling van statiegeldflesjes een fiasco werd

De inzameling van statiegeldflesjes loopt voor geen meter. Inleveren blijkt te veel gedoe. Er zijn weinig automaten en de beloning is laag. Dat was allemaal te voorzien, blijkt uit een reconstructie. Het kabinet bleef doof voor de waarschuwingen. Nu zit Nederland met de gebakken peren. „Hiermee wordt opvallend weinig geregeld.”

Sander van Mersbergen
Jurriaan Nolles
Leidschendam

Stientje van Veldhoven, staatssecretaris van Milieu voor D66, is in 2019 vol vertrouwen. Na jaren soebatten is er eindelijk een wet die het bedrijfsleven verplicht kleine plastic flesjes in te zamelen. De invoering van statiegeld, die uiteindelijk halverwege 2021 zijn beslag krijgt, zorgt 'linksom of rechtsom' voor recycling van 90 procent van de flesjes, stelt ze. Om die norm te halen gaan bedrijven 'een fijnmazig netwerk' van inzamelpunten opzetten. En als dat niet gebeurt, zal de inspectie ze ertoe dwingen.

Vier jaar later blijkt van al die goede bedoelingen nog weinig terechtgekomen. Uit het jaarverslag van het Afvalfonds Verpakkingen, vorige week gepresenteerd, blijkt dat de norm van 90 procent bij lange na niet gehaald wordt. Slechts 58 procent van de kleine flesjes kwam in 2022 in een inzamelautomaat terecht. Een wanprestatie, volgens milieuoorganisaties.

Milieuschade

Dagelijks verdwijnen ruim een miljoen statiegeldflesjes in het reguliere afval of in de natuur. Het gevolg: onnodige milieuschade, minder recycling en een valse start voor het statiegeldsysteem. De cijfers doen het ergste vrezende voor de resultaten bij de inzameling van blikjes, waarop sinds 1 april van dit jaar ook statiegeld wordt geheven.

Hoe kon het zover komen? Waar is dat beloofde 'fijnmazige' inzamelnetwerk? En waarom greep de inspectie niet eerder in? Om dat te begrijpen, moeten we weer terug naar het moment waarop Van

Veldhoven de statiegeldregels aankondigt. Dat ze een wet aan de Tweede Kamer kan presenteren is al een hele prestatie. Daartoe worden al twintig jaar pogingen ondernomen, maar het bedrijfsleven komt er telkens weer onderuit. De ondernemingen vrezende extra kosten, en vinden dat mensen vooral zelf hun rommel moeten opruimen.

Toch houdt de maatschappelijke druk voor een statiegeldwet aan, en in 2019 zwicht het kabinet. Dat gaat bepaald niet vanzelf. Vooral de VVD strjbbelt tegen, zegt een direct betrokkene. De liberalen gaan alleen akkoord als het bedrijfsleven, van oudsher fel gekant tegen statiegeld, het stelsel mag gaan vormgeven. Het wetsvoorstel dat Van Veldhoven presenteert, kan gezien worden als het best haalbare compromis.

Succesvol

Er is dan ook volop kritiek. Critici wijzen bijvoorbeeld op het statiegeldbedrag van 15 cent. Om mensen te stimuleren hun flesje in te leveren, is minstens 25 cent nodig, stelt milieuoorganisatie Recycling Network Benelux (RNB). In Nederland werd op grote plastic flesjes tot 2001 zelfs 1 gulden (45 eurocent) geheven. Dat bleek zeer succesvol. Het kabinet weet dat een hoger statiegeld meer garan-

We zijn bang dat het draagvlak door deze discussie minder wordt

– Milieuoorganisatie Recycling Network Benelux

ties biedt, maar blijft toch bij 15 cent.

Een ander belangrijk pijnpunt: de nieuwe wet legt aan verkooppunten zoals winkels, kiosken en benzinestations géén verplichting op om flesjes weer in te nemen. Zeer onverstandig, vinden onder meer gemeenten en de Consumentenbond. RNB ontdekt zelfs dat de zogenaamde 'innameplicht' wel in een oudere versie van de wet stond, maar in de nieuwe opzet is verdwenen. „Met deze conceptregelgeving wordt opvallend weinig geregeld”, waarschuwt RNB. „De opzet wijkt sterk af van succesvolle statiegeldsystemen in het buitenland, waarmee al uitgebreide ervaring is opgedaan.”

'Beetje raar'

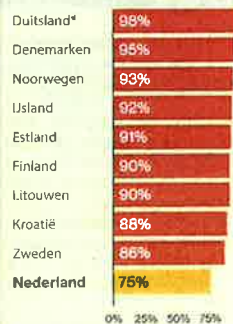
In bijvoorbeeld in Duitsland en Noorwegen wordt met een innameplicht een inzamelresultaat van meer dan 90 procent gehaald (zie graphic). In de Tweede Kamer noemt toenmalig SP-Kamerlid Cem Laçin de keuze om in Nederland geen verplichting in te voeren daarom 'een beetje raar'. Hij krijgt steun van partijen uit zowel de oppositie (GroenLinks, Partij voor de Dieren) als de coalitie (CDA, ChristenUnie).

Het kabinet toont zich echter onvermurwbaar. Van Veldhoven stelt dat met zo'n innameplicht per verkoper geen enkele partij verantwoordelijk is voor het systeem als geheel, en dat die geen garantie geeft op een landelijk dekkend netwerk. Wat ook doorschemert: het bedrijfsleven wil er simpelweg niet aan. „De kosten en verantwoordelijkheden zouden dan volledig bij de verkooppunten komen te liggen”, schrijft de staatssecretaris. „Dit vormde een belangrijke reden waarom veel ondernemers geen voorstander wa-

Statiegeldflessen in Nederland minder vaak ingeleverd

Percentage plastic flessen dat wordt gerecycled, per Europees land met statiegeldsysteem

* Inclusief blik en glas

Bron: Reeloo Platform, Afvalfonds Verpakkingen

ren van een statiegeldsysteem.

Van Veldhoven maakt – in plaats van de verkopers – producenten, zoals Coca Cola en Heineken, verantwoordelijk voor het behalen van de doelstelling van 90 procent. Zij moeten via het Afvalfonds Verpakkingen, waarin ze met onder meer de supermarkten verenigd zijn, zorgen voor genoeg inzamelpunten. Diverse Kamerleden vragen zich af of dat wel handig is: producenten hebben amper fysieke locaties. Het kabinet toont zich doof voor de zorgen en schrijft dat het 'aannemelijk' is dat er ook inzamelpunten komen bij 'treinstations, cateringlocaties, winkel- en stadscentra en benzinestations'.

Meer inzamelpunten

Vier jaar later zijn op de meeste van de genoemde plekken geen of amper inzamelpunten geplaatst. In stadscentra niet, bij tankstations niet. Van de ongeveer 400 treinstations – typisch een plek waar veel meeneemdrankjes worden geconsumeerd – hebben er slechts vijf (!) een inzamelautomaat, bevestigt een woordvoerder van de NS. „Op de grootste stations. Dat is op ons eigen initiatief gebeurd. Het Afvalfonds heeft daar niet expliciet om gevraagd. Of het er meer gaan worden, bepalen we zelf.”

De indruk die ontstaat, is dat het bedrijfsleven er weinig aan doet om het nieuwe statiegeldsysteem succesvol te maken. Er gebeurt natuurlijk wel wat: de automaten in de supermarkten zijn alle aangepast, zodat ze ook geschikt zijn voor kleine flesjes en blikjes. Ook zijn er campagnes geweest om mensen op de nieuwe regels te wijzen – het Afvalfonds stelt dat het tijd kost voor consumenten om hun gedrag aan te passen.

◀ In Duitsland wordt met innameplicht een inzamelresultaat van 98 procent gehaald.

FOTO: GETTY IMAGES

▲ Sinds 1 april is er ook statiegeld op blikjes. FOTO: ANP

Daarnaast kwamen er speciale inzamelbakken bij bijvoorbeeld sportclubs en bioscopen. Het statiegeld daarvan gaat naar het goede doel. Dat klinkt sympathiek, zegt Rob Buurman, directeur van RNB. „Maar er zijn amper extra punten gekomen waar je ook echt geld terugkrijgt. Uiteindelijk ondermijnt dat de werking van het systeem. De prikkel om in te leveren ontbreekt op veel plekken.” De cijfers geven hem gelijk. Een inzamelcijfer van slechts 58 procent kleine flesjes laat zien dat het systeem nu niet goed werkt. Of de resultaten bij de blikjes beter zijn, is onbekend: de eerste officiële cijfers komen pas over een jaar.

Dwangsom

Het bedrijfsleven lijkt ondertussen niet onder de indruk van mogelijke sancties van de inspectie, in 2019 door het kabinet nog gepresenteerd als stok achter de deur bij slechte resultaten. Het Afvalfonds beloofde vorige week weliswaar meer inleverpunten, maar concreet werden die beloftes niet. Als klap op de vuurpijl blijft het statiegeld dat klanten niet teruggeven bij datzelfde fonds, volgens een berekening

last onder dwangsom, op te leggen. Uit een eerdere juridische uitspraak blijkt namelijk dat het Afvalfonds niet verantwoordelijk gehouden kan worden voor het behalen van de 90 procentnorm, omdat het fonds afhankelijk is van de prestaties van andere partijen in de keten.

Gebakken peren

Met de in 2020 geuite zorgen is door het kabinet weinig gedaan, blijkt uit antwoorden van de ILT op vragen van deze krant. „Als we de regelgeving vandaag opnieuw zouden toetsen, zouden we een vergelijkbare conclusie trekken.”

Een woordvoerder van het ministerie van Infrastructuur en Milieu verwijst, gevraagd naar een reactie, naar de ILT. Wat onderaan de streep overblijft: een wet die voorlopig zijn doel mist, en waarvan het sterk de vraag is of dat doel überhaupt afdwingbaar zal zijn. Het kabinet is herhaaldelijk gewaarschuwd voor dat scenario, maar daar lijkt weinig mee te zijn gebeurd. Nu zit Nederland met de gebakken peren. Of, in de woorden van milieu-advocaat Rogier Hörchner: we zitten met een wet die 'charmant lijkt vanwege de eenvoud, maar in de praktijk 'zeer problematisch' is.

Bij Recycling Network Benelux zien ze het met lede ogen aan. „Uit onderzoek blijkt keer op keer dat statiegeld onder de bevolking vervuut de populairste milieumaatregel is. Mensen vinden het duidelijk, eerlijk en makkelijk. Waar we bang voor zijn, is dat het draagvlak voor statiegeld door deze discussie minder wordt, omdat de overheid geen goede wetgeving maakt en het bedrijfsleven zijn best niet doet. Dat is echt doodzonde.”

De prikkel om in te leveren ontbreekt op heel veel plekken

– Rob Buurman, directeur van Recycling Network Benelux

ging het in 2022 om liefst 84 miljoen euro. Hoe dat geld besteed wordt, is voor buitenstaanders onduidelijk.

De Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) stelde vorige week dat het op maatregelen tegen het bedrijfsleven broedt en dat het daarbij alle opties openhoudt. Ook een stevige last onder dwangsom: een geldbedrag dat het Afvalfonds zou moeten betalen, zolang het de norm van 90 procent niet haalt.

Het valt echter te betwijfelen hoe sterk de inspectie staat. In 2020 waarschuwde de ILT het kabinet nota bene zelf dat de manier waarop de statiegeldwet is vormgegeven 'te wensen overlaar' en dat die het 'bemoelijk' om effectieve maatregelen, zoals een

MOSKOU

Correspondent Eva Hartog moet na tien jaar Rusland verlaten

De Nederlandse journalist Eva Hartog (35) heeft Rusland afgelopen zondag moeten verlaten. Ze had een kleine week daarvoor van de Russische autoriteiten te horen gekregen, dat haar visum niet zou worden verlengd. Een reden daarvoor gaf het Russische ministerie van Buitenlandse Zaken, verantwoordelijk voor de accreditatie van correspondenten, niet. 'Het besluit was genomen door de bevoegde instanties, een term

die vaak wordt gebruikt voor de veiligheidsdiensten', schrijft Hartog in *De Groene Amsterdammer*. 'Ik kreeg zes dagen om mijn leven in te pakken.' Eva Hartog woonde ruim tien jaar in Rusland. Ze reisde veel door Rusland en Oekraïne om verslag te doen van onder meer de annexatie van de Krim. Toen in februari 2022 Rusland zijn 'speciale militaire operatie' in Oekraïne begon, vestigde ze zich tijdelijk in de Georgische hoofdstad Tbilisi.

DEN HAAG

Defensie koopt systeem om kleine drones onschadelijk te maken

Defensie heeft voor ruim 50 miljoen euro een systeem aangeschaft om kleine drones te detecteren en onschadelijk te maken. Dit in Israël gekochte systeem zal worden ingezet op alle Nederlandse militaire vliegbases en bij de marinehaven van Den Helder. Verspreid over het land zullen apparaten worden geplaatst die drones van maximaal 20 kilo kunnen opmerken. Een mogelijk gevaarlijke drone kan ver-

volgens onschadelijk worden gemaakt, bijvoorbeeld door het signaal te verstoren of de motor te ontregelen. Defensie schrijft dat het 'noodzakelijk' is om de luchtverdediging tegen drones op te schroeven. 'Het gebruik en de dreiging van drones neemt wereldwijd steeds meer toe.' Om zich te weren tegen grotere drones heeft Defensie al verschillende verdedigingssystemen, zoals Patriots en Stingers.

SANTA CRUZ

Natuurbrand teisterd Tenerife

De grote natuurbrand die sinds gisteren op Tenerife woedt, heeft zich verspreid over een gebied van zo'n 800 hectare. De brand brak uit in het nationale park bij de vulkaan El Teide. Het lastig begaanbare terrein met steile ravijnen bemoeilijkt het werk van de brandweer. Inwoners van het gebied worden in veiligheid gebracht. Meerdere dorpen zijn ontruimd. Op de Canarische Eilanden, waar Tenerife bij hoort, heerst een hittegolf.

WASHINGTON

Joe Biden gaat maandag naar Maui

De Amerikaanse president Joe Biden en zijn vrouw Jill gaan op 21 augustus naar Maui. Het Hawaïaanse eiland is zwaar getroffen door branden die zeker aan ruim honderd mensen het leven hebben gekost. Het echtpaar zal reddingswerkers, overlevenden en overheidsfunctionarissen ontmoeten. Ze zullen volgens het Witte Huis niet alleen zien wat de gevolgen zijn van de branden, maar ook in gesprek gaan over de wederopbouw.

89.-

p.p.

Incl. diner

3 dagen Achterhoek

Gereneveerd 4* hotel, omgeven door wijngaarden en vlakbij de Duitse grens!

- 4* Fletcher Hotel Frerikshof, Winterswijk (8,0)
- 2 nachten incl. ontbijtbuffet, gratis wifi en parkeren
- 1 keer een diner (hoofdgerecht)
- Gratis gebruik van binnenzwembad en sauna

4 dagen Duitsland   3 dgn Helmond + diner

■ 4* Hotel Dampfmühle (7,9)

■ 3 nachten incl. ontbijtbuffet

■ Parkeren, wifi en sauna

■ Tipt! Xanten en Wesel

incl. voorreserveringskosten

84.-

p.p.

■ 4* Fletcher Wellness-Hotel Helmond (8,1)

■ 2 nachten incl. ontbijtbuffet

■ 1x diner (hoofdgerecht)

■ 1 dagkaart! BLUE wellness

excl. voorreserveringskosten

99.-

p.p.

www.Zoweg.nl/dagblad of 0900-9693

Prijzen op basis van 2 personen en beschikbare beschikbaarheid. Excl. btw. 20% - reserveprijs inclusief voorreserveringskosten.